

REPUBLICA MOLDOVA

Raionul Orhei

Primăria Comunei Berezlogi

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Berezlogi, Raionul Orhei

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,

în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Berezlogi

Aprobat de:

Consiliul Local Berezlogi

Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Berezlogi, Raionul Orhei

Notă: Prezentul document este un instrument de planificare flexibil, care se poate adapta și completa pe măsură ce survin schimbări în situația economică, socială și de mediu. Pentru rezultate optime, este esențial ca autoritățile locale și comunitatea să colaboreze îndeaproape, beneficiind totodată de sprijinul partenerilor și investitorilor externi.

PREFAȚĂ

Comuna Berezlogi este o comună din raionul Orhei, Republica Moldova, formată din satele Berezlogi (sat-reședință) și Hîjdieni.

Prezentul Plan Local de Acțiuni (PLA) pentru comuna Berezlogi, situată în raionul Orhei, urmărește să ofere o viziune strategică pentru dezvoltarea localității într-o manieră durabilă. Acesta se bazează pe o analiză a resurselor naturale, a situației socio-economice și a infrastructurii, propunând măsuri concrete care să contribuie la creșterea calității vieții, la modernizarea economiei rurale și la protecția mediului înconjurător.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică
- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție
- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"

LISTĂ FIGURI

1. Harta „Sub-tipuri de sol”
2. Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”
3. Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”
4. Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”
5. Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”
6. Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor
7. Harta „Acoperirea terenurilor”
8. Harta „Eroziunea solului”
9. Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele	4
2.2. Resursele naturale.....	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier.....	7
2.2.3. Resurse minerale.....	7
2.2.4. Resurse energetice.....	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale	12
2.6.1. Eroziunea solului.....	12
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	14
3.1. Oportunități de dezvoltare.....	14
3.2. Constrângeri de dezvoltare.....	14
3.3. Scenarii de dezvoltare	14
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	14
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică.....	15
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă).....	15
4. PLANUL DE ACȚIUNI	15
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor	15
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	17
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	26
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	26
5.2. Mesaje-cheie.....	26
5.3. Public-țintă	28
5.4. Canale de comunicare.....	28
5.5. Activități propuse.....	30
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	32
BIBLIOGRAFIE	33
ANEXE	33

1. INTRODUCERE

Comuna Berezlogi, amplasată în raionul Orhei, se caracterizează printr-un potențial agricol important și un peisaj colinar specific regiunii. Acest Plan Local de Acțiuni își propune să sprijine dezvoltarea echilibrată a comunei, prin utilizarea eficientă a resurselor, modernizarea infrastructurii și protecția mediului înconjurător.

Obiective specifice:

- Evaluarea factorilor naturali, socio-economici și de infrastructură care influențează comuna Berezlogi;
- Identificarea principalelor probleme și oportunități pentru dezvoltare;
- Propunerea unor măsuri concrete pentru consolidarea economiei rurale, protecția mediului și îmbunătățirea calității vieții;
- Implicarea activă a locuitorilor, a autorităților și a partenerilor externi în implementarea proiectelor propuse.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Berezlogi se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 126,4 m, maximă 297,6 m (amplitudine altitudinală ~171,2 m). Panta medie a terenului este de ~4,7°, cu porțiuni abrupte (panta maximă ~28,5°). Expoziția medie a versanților este de ~181,6° (sudică). Relieful comunei este domol, dominat de dealuri cu versanți blânzi. Relieful prezintă pante medii de aproximativ 8%, versanții fiind orientați în special spre sud-est, ceea ce determină un grad moderat de expunere la eroziune în absența măsurilor de conservare a solului. În zonele mai joase, cu soluri fertile, se practică o agricultură diversificată (grâu, orz, rapiță), iar suprafețele cu pante mai accentuate sunt folosite, de regulă, pentru pășunat și culturi perene (viță-de-vie, livezi). Principalii parametri morfometrici (altitudine medie ~175 m, amplitudine ~171 m) indică un relief relativ variat, cu văi și platouri ușor ondulate. În aceste condiții, implementarea unor practici durabile de utilizare a terenurilor – inclusiv lucrări antierozionale și menținerea benzilor de vegetație – contribuie la menținerea fertilității solului și la prevenirea degradării versanților.

Clima. Berezlogi are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-1,13°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 120 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Sursele de apă. Comuna beneficiază de prezența râului Drăghinici, care nemijlocit traversează comuna și mai mulți afluenți provizorii a lui. Pe teritoriul comunei sunt amenajate 3 iazuri mari și 14 mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri constituie 78 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat sursele de apă se vor micșora.

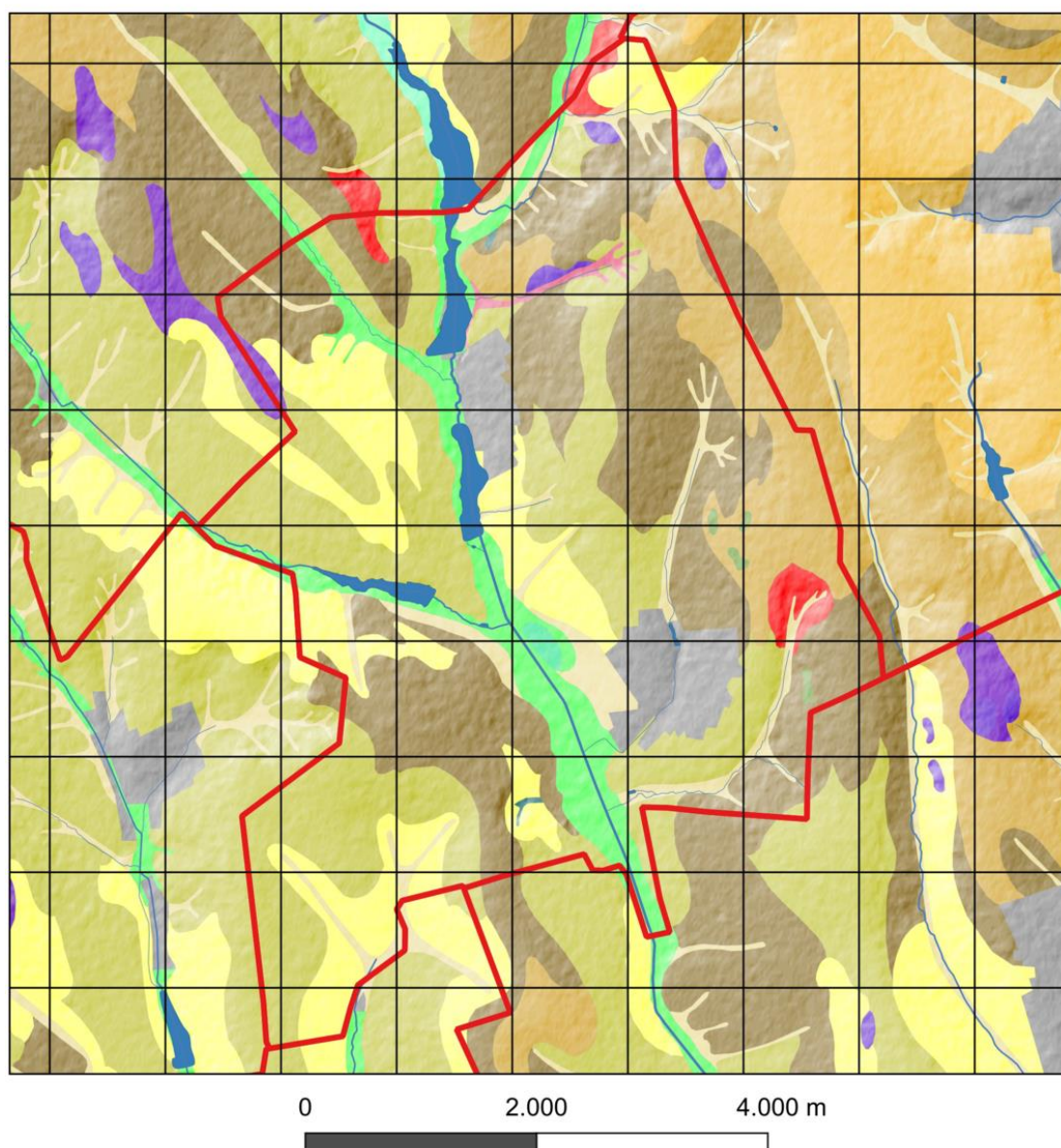
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Solurile dominante sunt cernoziomurile, care acoperă majoritatea suprafeței și conferă terenurilor o fertilitate naturală mare. Alte tipuri de sol (solurile aluviale molice) ocupă doar suprafețe reduse în comună.

Predomină cernoziomurile, renumite pentru fertilitatea lor ridicată, adecvate culturilor de cereale, legume și viță-de-vie. Practicile agricole intensive și lipsa rotației pot genera degradarea solului pe termen lung. Satul Berezlogi cuprinde și 39,98 ha de terenuri afectate, precum râpe și zone predispuse la alunecări de teren, care necesită intervenții pentru consolidare și reabilitare ecologică.

Sub-tipuri de sol - Comuna Berezlogi

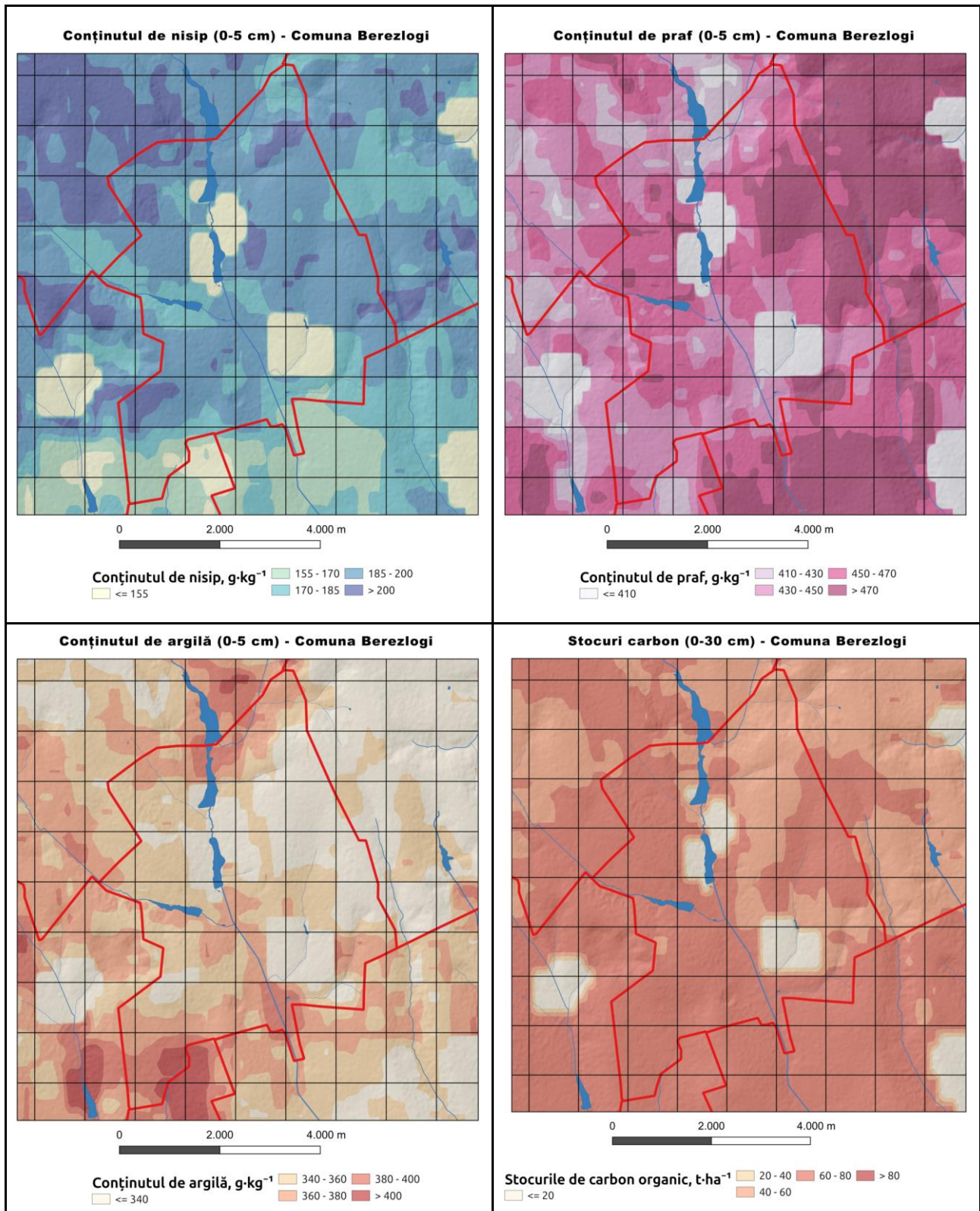

Sub-tipuri de sol

- Alunecări de teren active
- Cernoziom carbonatic
- Cernoziom levigat
- Cernoziom obișnuit

- Cernoziom tipic
- Cernoziom vertic
- Mocirlă tipică
- Ravene
- Sol aluvial molic
- Sol cernizuomoid tipic
- Sol cernoziomoid levigat
- Sol deluvial molic
- Soloneț hidric

Solurile din această comună au o textură luto-argiloasă, cu aproximativ 35% argilă, 45% praf (silt) și 19% nisip. Proporția ușor mai mare de nisip asigură un drenaj mai rapid și o încălzire timpurie a solului primăvara, însă acesta poate pierde umezeala mai repede în condiții de secetă. Conținutul de carbon organic este moderat (~6.3%), sugerând o fertilitate bună, care însă poate fi îmbunătățită în continuare prin aport de materie organică. Pentru a contracara pierderea rapidă a apei din sol, sunt recomandate practici de conservare a umidității (de exemplu, mulcirea și încorporarea de resturi organice).

Conținutul mediu de carbon organic în stratul 0-5 cm este 42,0 g/kg, scăzând la 20,3 g/kg în stratul 5–15 cm și la 19,2 g/kg în stratul 15-30 cm. La adâncimi mai mari, conținutul continuă să descrească: 16,9 g/kg la 30-60 cm, 11,6 g/kg la 60-100 cm și 8,3 g/kg în stratul 100-200 cm. Stocul total de carbon organic până la 30 cm adâncime este de ~59,0 t/ha. Se observă o diminuare accentuată a conținutului de carbon cu adâncimea (de ~5-6 ori mai mic la 2 m față de suprafață).

2.2.2. Fond forestier

Suprafața împădurită este mică, dar joacă un rol important în menținerea biodiversității și protecția împotriva eroziunii. Extinderea fondului forestier, mai ales pe terenurile marginale, ar putea stabiliza solul și îmbunătăți calitatea mediului. Satul Berezlogi dispune de un fond silvic care ocupă o suprafață totală de 97 ha. În ceea ce privește regimul de administrare, resursele forestiere ale comunei sunt gestionate astfel: 10 ha sunt ocupate de păduri în proprietate publică a statului; 84,5 ha sunt terenuri cu vegetație forestieră aflate în gestiunea primăriei; și 2,5 ha terenuri în gestiune privată. Pe lângă pădurile propriu-zise, în cadrul fondului forestier se regăsesc și 39 ha de fâșii forestiere, aflate integral în proprietatea primăriei. Acestea sunt destinate protecției terenurilor agricole și infrastructurii locale, având o importanță deosebită în prevenirea eroziunii solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și îmbunătățirea microclimatului regional.

2.2.3. Resurse minerale

Posibile depozite de nisip, argilă și pietriș, folosite local în construcții. Orice exploatare trebuie reglementată pentru a minimiza impactul asupra mediului și a peisajului.

2.2.4. Resurse energetice

Nu există rezerve fosile. Dezvoltarea energiilor regenerabile (solar, micro-eolian) poate sprijini economia locală și reduce dependența energetică.

2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

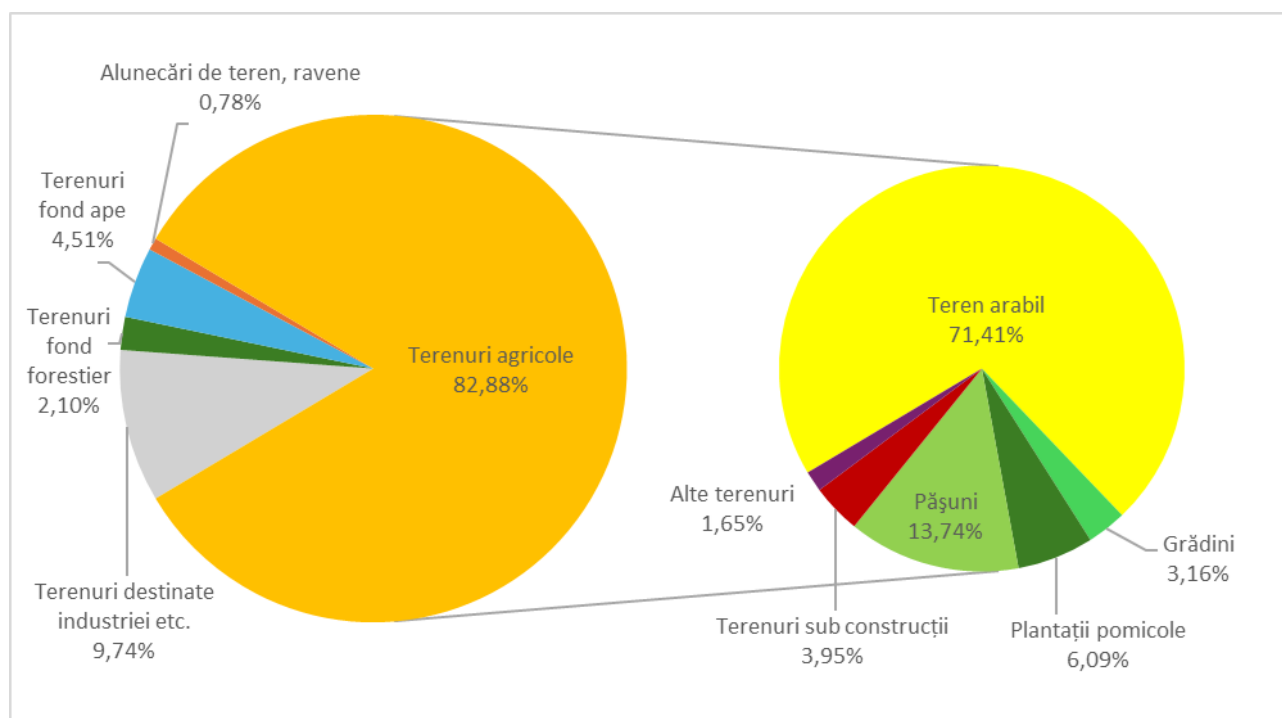
Terenurile agricole ale comunei ocupă 2853 ha, dintre care 2488 ha au fost expertizate pedologic în anul 2024. Eroziunea solului afectează 46,2% (1149 ha) din terenurile evaluate, 22,3% prezintă un grad moderat de eroziune, și 10,4% - eroziune puternică.

Comuna Berezlogi se conturează ca o localitate cu destinație agricolă pronunțată, unde terenurile agricole domină clar peisajul funcțional, însumând 82,88% din întreaga suprafață. Această proporție ridicată reflectă o utilizare intensă și specializată a terenului în scopuri productive.

Dintre acestea, terenurile arabile ocupă partea esențială (71,41%), susținând cultura plantelor ca activitate economică principală. Totodată, pășunile (13,74%) și plantațiile pomicole (6,09%) indică o diversificare agricolă, cu posibilă orientare și spre sectorul zootehnic și pomicol. Grădinile sunt prezente într-o proporție redusă (3,16%), iar lipsa pârloagelor semnificative sugerează o exploatare continuă a solului. Terenurile sub

construcții (3,95%) și cele destinate altor funcții (1,65%) completează profilul unei comune cu activitate locativă moderată și funcționalități mixte.

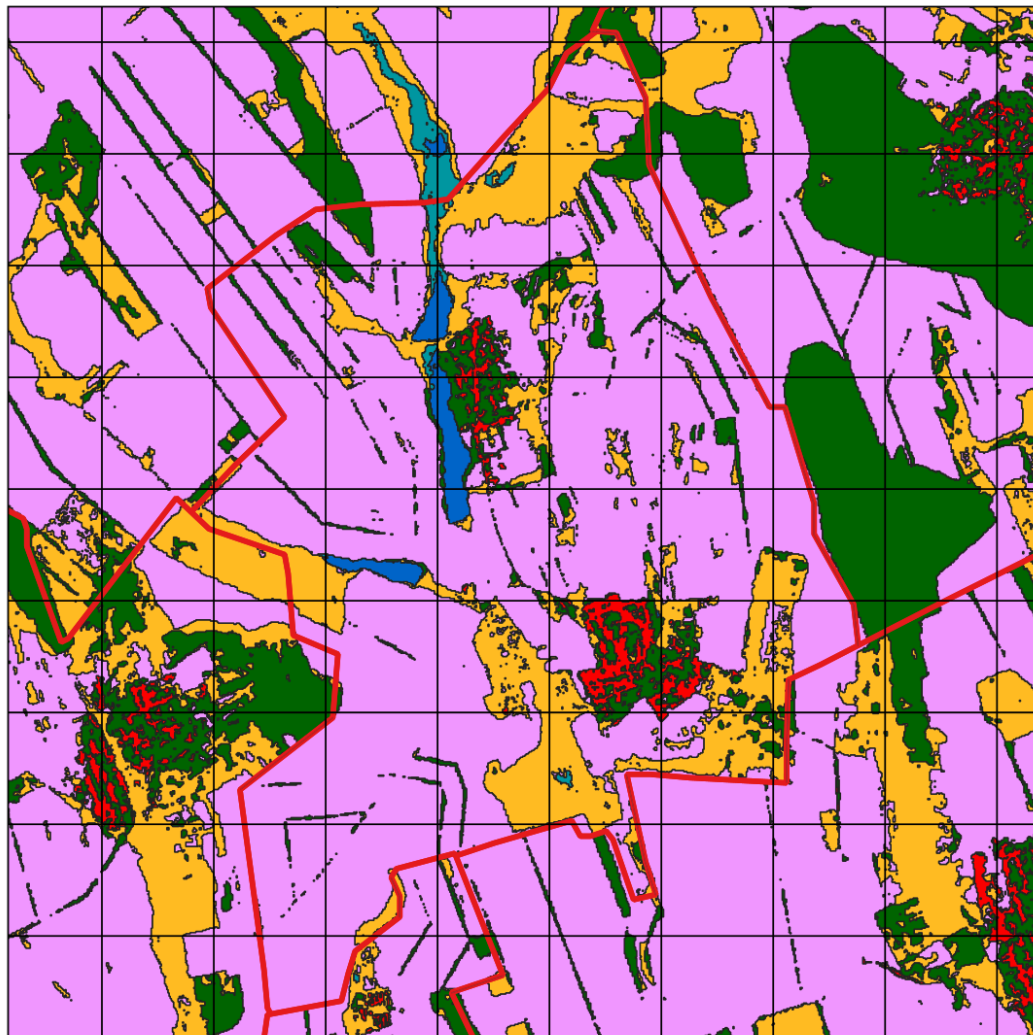
Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

Spre deosebire de alte comune din regiune, fondul forestier este mai redus (2,10%), ceea ce limitează rolul pădurilor în echilibrul ecologic local. În schimb, un element distinctiv este proporția relativ mare a terenurilor din fondul apelor (4,51%), ceea ce indică prezența unor lacuri și râuri relevante pentru microclimat și biodiversitate.

Terenurile destinate infrastructurii economice (9,74%) sugerează o bază solidă pentru activități non-agricole, cu potențial de dezvoltare locală în industrii mici, transport sau comerț. În plus, alunecările de teren și ravenele (0,78%) atrag atenția asupra posibilelor instabilități geomorfologice, care ar putea necesita măsuri de protecție a solului.

Acoperirea terenurilor - Comuna Berezlogi

0 2.000 4.000 m

Categorii de terenuri		
Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente	
Vegetație arboricolă	Terenuri construite	
Pajiști	Teren gol/vegetație rară	
	Zone umede înierbate	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Evoluția demografică a comunei Berezlogi între 2004 și 2024 este marcată de un declin numeric pronunțat și schimbarea structurii populației. Populația a scăzut de la 2224 de locuitori în 2004 (din care 1517 loc. în s. Berezlogi și 707 loc. în s. Hîjdieni) la 1736 de locuitori în 2014 și la 1332 în 2024. Această reducere accentuată reflectă tendințele demografice generale din mediul rural, influențate de migrație și schimbările socio-economice. Migrația externă și internă a fost un factor cheie al acestei scăderi, tinerii părăsind comuna în căutarea unor oportunități mai bune, ceea ce a dus la reducerea natalității locale și la deficit de populație activă. Concomitent, îmbătrânirea demografică s-a accentuat – ponderea vârstnicilor a crescut, iar cea a copiilor și tinerilor a scăzut, indicând un proces de depopulare și îmbătrânire similar tendințelor naționale. În ansamblu, comuna Berezlogi se confruntă cu provocări demografice majore: depopulare, spor natural negativ și un sold migrator negativ, fenomene care solicită atenție din partea autorităților locale.

Așezările. Locuințele sunt dispuse în gospodării individuale, reflectând specificul arhitecturii rurale moldovenești. Infrastructura locală este în dezvoltare, necesitând investiții pentru drumuri, servicii de alimentare cu apă și canalizare.

Infrastructura.

- **Drumuri:** Combinație de drumuri asfaltate, pietruite și de pământ, necesitând reparații și întreținere periodică.
- **Rețele de apă și canalizare:** Majoritatea gospodăriilor se bazează pe fântâni individuale; sistemul de canalizare lipsește sau este minimal, existând riscuri de poluare a solului și a apei subterane.
- **Energie și telecomunicații:** Rețeaua de energie electrică este stabilă, însă zonele periferice pot avea semnal de telefonie mobilă și internet slab, limitând potențialul antreprenorial local.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul de colectare și depozitare a deșeurilor este rudimentar, favorizând depozitățile necontrolate și riscul de poluare. Crearea unei infrastructuri moderne de gestionare a deșeurilor ar preveni deteriorarea mediului.

2.5.2. Biodiversitatea

Pădurile și vegetația naturală susțin un nivel de diversitate biologică, totuși extinderea agriculturii și practicile intensive pot afecta habitatele naturale.

2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)

Numărul total al perdelelor forestiere de protecție identificate în perimetrul primăriei este de 22, extinse pe o suprafață de 27,79 ha, 21 fiind în stare satisfăcătoare (20 PFP grad slab de uscare, 1 PFP grad mediu de uscare), și una prezintă stare funcțională nesatisfăcătoare, grad slab de uscare. Perdelele forestiere de protecție analizate includ vegetație lemnoasă:

- arboret monodominant de nuc, prezent în 10 PFP și prun într-o PFP.
- specii în amestec: nuc, ulm, vișin turcesc, stejar pedunculat și stejar roșu, cireș, și alte diverse specii tari – 11 PFP.

În dependență de vârsta medie a speciei de bază, se găsesc câte 1 perdea forestieră de 15 ani și 35 ani, 3 – 20 ani, 7 – 30 ani, câte 4 de 40 și 35 ani, și 2 PFP de 50 ani. Construcția PFP este astfel:

- 1 rând, cu lățimea de 2 m – 6 PFP
- 2 rânduri, lățimea de 4 m – 9 PFP
- 3 rânduri, cu lățimea de 5 m – 3 PFP
- 5 rânduri, 8 m – 1 PFP
- 7 rânduri, 2 și 12 m – 2 PFP
- 9 rânduri, 12 m lățime – 1 PFP

În structura a 10 PFP se găsesc o serie de specii arborescente și arbustive de vârstă între 5 și 10 ani: măceș (în 20 PFP), porumbar (în 3 PFP), păducel (în 4 PFP), sânger (1 PFP), corcoduș (1 PFP), scumpie (1 PFP). În trei PFP lipsește vegetația arbustivă.

Perdelele forestiere de protecție sunt amplasate pe cernoziomuri, cu un relief predominant de versantul plan – 9 PFP, fiind caracterizate printr-o stabilitate bună a solului, având ca terenuri adiacente culturi agricole.

Suprafața celor 22 PFP (27,79 ha) identificate reprezintă doar 0,98% din suprafața terenurilor cu destinație agricolă (2853 ha), mult sub ponderea optimă de 4% necesară pentru protecția solului. Pentru atingerea acestui prag, se recomandă extinderea suprafețelor prin împădurire cu peste 100 ha. Gestionarea sustenabilă a terenurilor și implementarea unor măsuri urgente de protecție a solului sunt esențiale pentru prevenirea degradării continue, menținerea fertilității și protejarea mediului. Această extindere ar putea fi realizată prin împădurirea terenurilor degradate, precum și a celor moderat și puternic erodate, contribuind astfel la protecția solului. Creșterea suprafețelor împădurite va mai contribui și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei, și astfel crearea unor condiții mai favorabile pentru dezvoltarea culturilor agricole. Aplicarea măsurilor de reabilitare a PFP-urilor și împădurirea ar reprezenta un progres semnificativ către o agricultură durabilă și o gestionare mai eficientă a resurselor naturale.

Pentru PFP-urile din perimetrul satului Berezlogi sunt propuse următoarele lucrări silvotehnice de îngrijire și conducere a arboretului, precum și completări:

- Rărituri, pe o suprafață de 14,05 ha (9 PFP): Aceste lucrări constau în tăierea unor arbori selectați pentru a reduce densitatea vegetației și a îmbunătăți dezvoltarea celor rămase. Răriturile contribuie la sporirea sănătății pădurii prin îmbunătățirea circulației aerului și a luminii, permițând creșterea arborilor rămași și susținând biodiversitatea prin crearea unui mediu mai echilibrat.
- Tăieri de igienă, pe 3,44 ha (2 PFP): Lucrările de igienă presupun îndepărtarea arborilor uscați, bolnavi sau afectați de dăunători, prevenind astfel răspândirea bolilor în pădure. Aceste măsuri sunt esențiale pentru menținerea unui ecosistem sănătos și pentru protecția arboretului existent împotriva atacurilor de insecte sau boli.
- Emondaj, pe o suprafață de 3,67 ha (4 PFP): Emondajul constă în îndepărtarea ramurilor uscate, deteriorate sau bolnave ale arborilor, contribuind astfel la prevenirea răspândirii dăunătorilor și bolilor. Această lucrare are rolul de a îmbunătăți structura generală a arborilor și de a favoriza o dezvoltare mai sănătoasă și echilibrată.
- Elagaj, pe o suprafață de 19,35 ha (15 PFP): Elagajul presupune îndepărtarea ramurilor uscate, rupte sau dăunătoare din coroana arborilor, promovând o structură aerisită și sănătoasă a pădurii. Această lucrare ajută la prevenirea bolilor și sprijină dezvoltarea unei vegetații inferioare mai viguroase, îmbunătățind astfel rolul ecologic al perdelei forestiere.
- Curățiri, pe o suprafață de 16,1 ha (11 PFP): Curățirile constau în îndepărtarea resturilor vegetale, a speciilor invazive și a materialului lemnos căzut. Aceste lucrări sunt esențiale pentru îmbunătățirea condițiilor de creștere ale arborilor existenți, prevenind acumularea de biomasă uscată, reducând riscurile de incendiu și contribuind la menținerea unui echilibru ecologic stabil în pădure.

- Completări, pe 3,1 ha (5 PFP): Completările vizează plantarea de puieți noi în locurile unde vegetația este insuficientă sau lipsită, contribuind astfel la refacerea continuității perdelei forestiere. Această lucrare ajută la menținerea unei structuri uniforme și funcționale a pădurii, asigurând o protecție mai bună împotriva factorilor climatici și sprijinind biodiversitatea locală.
- Îngrijirea culturilor silvice, pe 1,28 ha (1 PFP): Îngrijirea culturilor silvice presupune activități de întreținere a puieților plantați, prin îndepărtarea vegetației concurente, protejarea acestora împotriva erbicidelor sau dăunătorilor și asigurarea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea lor optimă. De asemenea, se efectuează măsuri de tăiere a ramurilor și arborilor care nu sunt viabili sau care pot afecta creșterea celor tineri. Această activitate este importantă pentru asigurarea unei regenerări corespunzătoare a pădurii și pentru protejarea investiției în viitoarele generații de arbori, facilitând o dezvoltare uniformă și robustă a ecosistemului forestier.

Aceste lucrări sunt esențiale pentru menținerea funcționalității perdelelor forestiere de protecție, contribuind la protejarea solului, prevenirea eroziunii și protecția ecosistemului local.

De asemenea, se recomandă crearea de noi perdele forestiere în satul Berezlogi, pentru a atinge o pondere optimă de împădurire care va proteja solul și va preveni eroziunea acestuia, alunecările de teren, și pierderea fertilității. Extinderea fondului forestier ar contribui la stabilizarea solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și protejarea culturilor agricole, îmbunătățind astfel microclimatul local, ce va implica un impact direct pozitiv asupra producției agricole. Extinderea suprafeței de pădure va sprijini și protecția infrastructurii locale, ameliorând condițiile ecologice generale ale satului. O primă acțiune ar fi identificarea și prioritizarea terenurilor vulnerabile, în vederea creșterii procentului perdelelor forestiere de protecție, de la 0,98% la 4%, pondere optimă de protejare a terenurilor agricole. Îmbunătățirea gradului de împădurire va avea efecte pozitive asupra biodiversității și va reduce riscurile de calamități naturale. Este important ca măsurile să fie implementate pe termen lung, argumentat, pentru asigurarea gestionării sustenabile a resurselor locale.

2.6. Hazarduri naturale

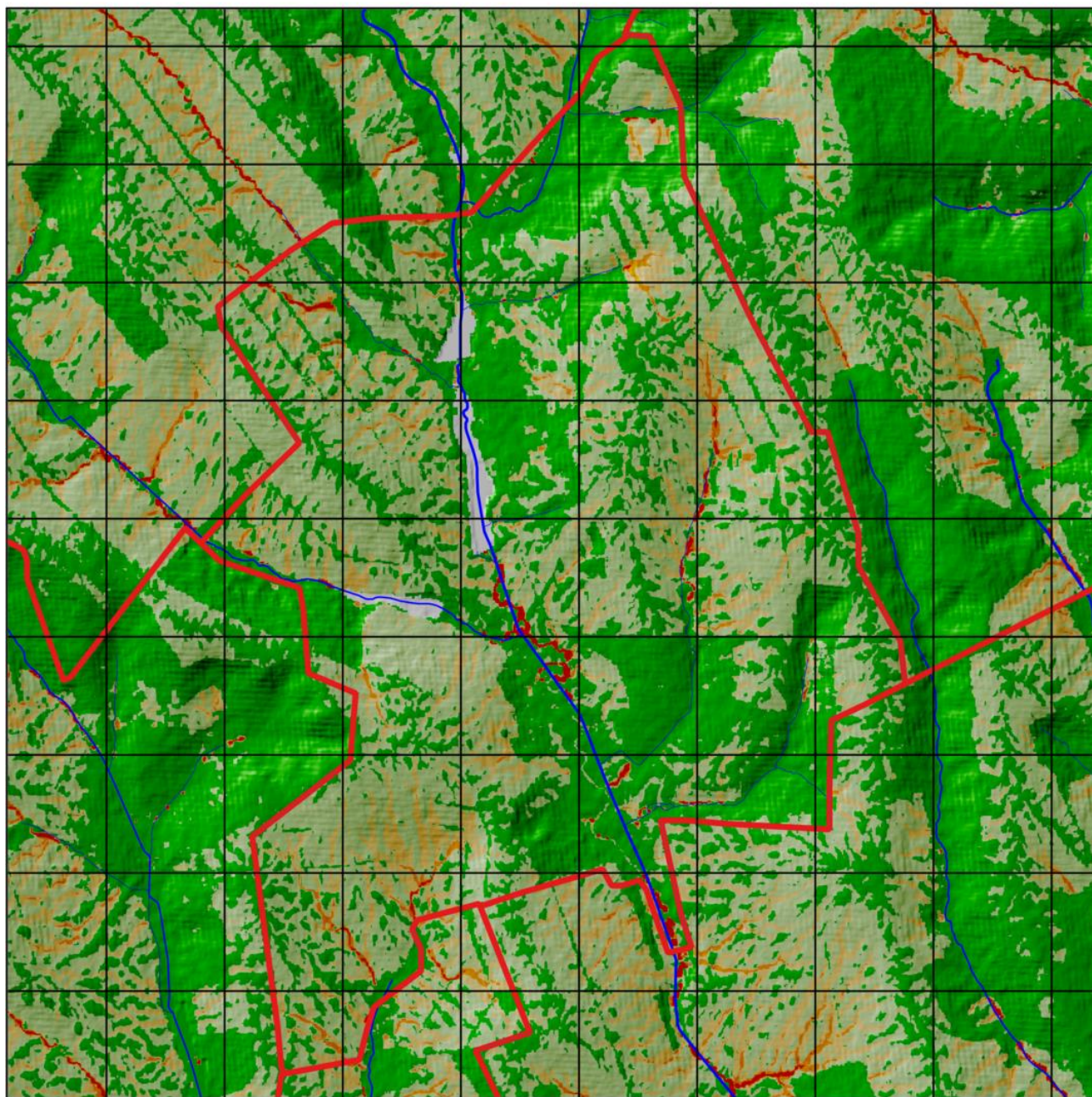
Eroziunea, secetele și alunecările de teren reprezintă principalele riscuri, agravate de schimbările climatice și de practicile agricole nesustenabile. Strategii precum rotația culturilor, reîmpădurirea și gestionarea responsabilă a apei pot ameliora aceste probleme.

2.6.1. Eroziunea solului

La nivelul comunei Berezlogi, se pierde anual aproximativ 513 tone de sol din cauza eroziunii provocate de apă. Această cantitate reprezintă un nivel mediu de eroziune în contextul comunelor studiate, evidențiind faptul că fenomenul este prezent și semnificativ, dar nu printre cele mai extreme. Situația indică existența unor zone cu risc de șiroire (probabil versanți cu înclinare moderată) și a precipitațiilor ocazionale abundente ce spală solul, combinate cu practici de utilizare a terenului care pot fi îmbunătățite în vederea

conservării solului. Rata medie a pierderilor de sol, de circa 3 tone/ha pe an, indică faptul că eroziunea nu este un fenomen izolat, ci afectează extinse porțiuni ale comunei. În timp, o asemenea pierdere de sol poate conduce la subțierea stratului fertil și la scăderea productivității agricole.

Eroziunea solului - Comuna Berezlogi

0 2.000 4.000 m

Cantitatea de sol erodat, t/ha/an

Dark Green	≤ 2,0	Light Orange	5,0 - 10,0
Light Green	2,0 - 5,0	Dark Orange	10,0 - 20,0
Red	> 20,0		

Deși comuna Berezlogi nu se confruntă cu cele mai grave pierderi de sol, efectele acumulative pot duce în timp la degradarea calității ogoarelor. Stratul fertil subțiat treptat va însemna soluri mai puțin productive dacă nu sunt luate măsuri. Se recomandă intervenții precum: cultivarea în benzi alternante cu iarbă pe pante, arătura și însămânțarea de-a lungul curbelor de nivel, folosirea gunoiului de grajd și a altor amelioratori pentru a îmbunătăți structura solului și crearea de bariere vegetale (perdele forestiere sau garduri vii) care să rețină solul. Astfel de acțiuni vor ajuta la menținerea fertilității și la prevenirea intensificării eroziunii în viitor, protejând agricultura locală.

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură modernă.** Solurile fertile permit obținerea unor randamente ridicate, cu condiția adoptării tehnologiilor moderne și a practicilor durabile.
2. **Turism rural și ecologic.** Peisajele colinare și tradițiile locale pot susține dezvoltarea agroturismului și a formelor de turism cultural, contribuind la diversificarea veniturilor.
3. **Energie regenerabilă.** Proiectele solare și micro-eoliene pot oferi o sursă suplimentară de venit și independență energetică parțială.
4. **Acces la fonduri externe.** Programele naționale și europene dedicate dezvoltării rurale pot finanța proiectele de infrastructură, agricultură ecologică și turism.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Migrație și îmbătrânirea populației.** Lipsa forței de muncă tinere și specializate frânează evoluția economică și inovarea.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumurile, rețelele de apă-canal și serviciile de gestionare a deșeurilor necesită îmbunătățiri substanțiale.
3. **Resurse financiare locale limitate.** Bugetul primăriei nu poate acoperi toate nevoile de dezvoltare, fiind necesare cofinanțări și parteneriate public-private.
4. **Practicile agricole nesustenabile.** Monocultura, abuzul de chimicale și lipsa rotației culturilor pot afecta solul și apa, scăzând productivitatea pe termen lung.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Creșterea productivității prin mecanizare, soiuri performante și sisteme de irigații;
- Asociații de producători pentru acces mai bun la piețe și economie de scară;
- Dezvoltarea centrelor locale de procesare și depozitare (cereale, fructe, legume).

Riscuri:

- Creșterea presiunii asupra solului și apei, cu potențiale efecte de degradare.
- Necesită capital inițial ridicat și dependență de fluctuațiile prețurilor pieței agricole.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Promovarea agriculturii ecologice (rotația culturilor, fertilizare organică, reducerea pesticidelor) pentru a menține calitatea solului și apei;
- Dezvoltarea turismului rural: pensiuni, trasee tematice, evenimente gastronomice, punând în valoare tradițiile locale;
- Reîmpădurirea și menținerea coridoarelor ecologice pentru a proteja biodiversitatea și a reduce eroziunea.

Riscuri:

- Infrastructură turistică insuficientă și promovare limitată;
- Perioadă de adaptare și investiții suplimentare pentru fermierii care adoptă standardele ecologice.

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă)

Obiective:

- Modernizarea infrastructurii (drumuri, rețele de apă-canal, gestionarea deșeurilor) pentru a sprijini dezvoltarea economică și a îmbunătăți calitatea vieții;
- Adoptarea practicilor agricole durabile (rotația culturilor, fertilizare organică, combaterea integrată a dăunătorilor) pentru a menține productivitatea pe termen lung;
- Inițiative turistice moderate și facilități de procesare agroalimentară, diversificând economia locală și reducând dependența exclusivă de agricultură.

Riscuri:

- Investiții financiare ridicate și necesitatea unei viziuni coerente pe termen lung;
- Coordonare complexă între autorități, fermieri, investitori și organizațiile neguvernamentale.

4. PLANUL DE ACȚIUNI

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, cerealele de toamnă (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. Culturile prășitoare de primăvară precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, principalii factori limitativi ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri

explică de ce speciile sensibile la secetă sau la îngheț (de exemplu, vița-de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp ce plantele mai rezistente (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, utilizările permanente (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențiind culturile cu pretabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

În comuna Berezlogi, cele mai ridicate niveluri de favorabilitate se înregistrează pentru **grâu** (cu ~58,5% din teren considerat potrivit) și **lucernă** (~40,7%). De asemenea, cultivarea **orzului** ar putea fi posibilă pe suprafețe limitate, în zonele cu condiții mai favorabile. O proporție semnificativă a terenurilor (~8,2%) este potrivită doar pentru **pășune** permanentă, indicând că aceste suprafețe (de obicei pe ușoare pante sau soluri mai puțin fertile) ar fi mai bine valorificate ca pajiști. Pe de altă parte, culturile de **vița-de-vie**, **piersic**, **cartof** și **floarea-soarelui** au un indice de favorabilitate foarte scăzut în comună și **nu sunt recomandate** pentru extindere.

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealieră pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealier.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de pretabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu pretabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsurile propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Berezlogi, Raionul Orhei** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței pădurilor	▪ Suprafață împădurită (ha)	+368 ha	30.000 – 50.000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere de protecție	▪ Suprafață fâșii forestiere (ha)	+100 ha	~63.300 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Plantarea și/sau conservarea vegetației riverane	▪ Suprafață restaurată (ha)	65 ha	4.500-16.000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.4. Promovarea culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	▪ Cantitate biomasă utilizată (tone) ▪ Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie	6 ha	Dezvoltarea culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). ▪ Planul Național „Construim Moldova Europeană”, ▪ Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.5. Reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de uscăre și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	▪ Suprafață reconstruită (ha)	30 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.6. Reabilitarea fâșiilor	▪ Suprafață reconstruită	39 ha	22 000 – 35 000	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private.

forestiere de protecție a terenurilor agricole	ă (ha)		lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027; Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon
1.7. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a pășunatului în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Număr de intervenții 	60 ha	Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha. Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha. Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.8. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Numărul de studii efectuate Procentul de păduri monitorizate anual. Numărul de probe de sol și vegetație analizate 	60 ha	2.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.9. Prevenirea și limitarea incendiilor	<ul style="list-style-type: none"> Studii de caz Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha) 	60 ha	4.650 lei și 13.900 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Proiectul „EU4 Moldova Rezilientă – Stat Sigur, Comunități Puternice”
1.10. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și	<ul style="list-style-type: none"> Număr de sisteme implementate Procentajul de păduri monitorizate 	60 ha	13.500 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027

abiotici destabilizatori				
2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole afectate de ravene	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri hidrotehnice și fito-ameliorative (ha) 	17 ha	165–310 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP) <p>Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)</p>
2.2 Extinderea terenurilor irigate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor irigate (ha) 	+47 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) <p>Granturi oferite de UCIP IFAD</p>
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de apă (ha) Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri de apă pe kg de produs) 	828 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME). Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). Proiecte internaționale și parteneriate <p>Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)</p>
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combaterea eroziunii solului, ha 	-115 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul

				de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha 	-18 ha	64,2 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025
2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare) în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au fost convertite în păduri 	12 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și local; AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe
2.7 Creșterea cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește agregarea și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a îmbunătăți agregarea solului. Reducere a formării crustei pe sol. 	237 ha	7.000 - 11.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori
2.8 Măsurile de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol	<ul style="list-style-type: none"> Reducere a emisiilor de CO₂ Creșterea conținutului de materie organică Îmbunătățirea biodiversității solului 	47 ha	33.000 - 70.000 lei/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și fonduri internaționale Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) Programul AgreeaCarbon
2.9 Măsurile de management pentru ameliorarea terenurilor sărăturate	<ul style="list-style-type: none"> Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha 	71 ha	12.000 - 23.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a

				Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)	
2.10	Măsuri de management pentru prevenirea degradării prin destructurare și crustificare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața totală de teren agricol protejată împotriva eroziunii, ha 	24 ha	35.000 – 55.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
2.11	Măsuri pentru prevenirea degradării solului prin compactare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha 	12 ha	1.250 - 3.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul Durabil al Terenurilor" (MDT). Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)
2.12	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea poluării solului	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor erodate reabilite, ha 	1183 ha	15.000 – 25.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.13	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradare a solului, ha 	1183 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14	Amendarea solurilor acide și alcaline	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor ameliorate, ha 	5 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Fondul Ecologic Național EU Neighbourhood Instrument
2.15	Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren protejată, ha 	47 ha	70.500-161.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16	Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	<ul style="list-style-type: none"> Conduc la modificarea albedoului la nivel local și 	24 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA

	eliminarea unor gaze cu efect de seră			
2.17 Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatări miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren reabilitată, ha 	5 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
2.18 Amenajarea pajiștilor	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața pajiștilor amenajate, ha 	325 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
3.1 Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor consolidate, ha 	24 ha	6.000–15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA
3.2 Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionare a terenurilor Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil 	1183 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul Agricultură Competitivă (MAC-P). Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate
3.3 Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha 	1183 ha	97.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)

3.4 Practicarea asolamentului și rotației culturilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea producțiilor agricole; ▪ Conservarea biodiversității; ▪ Reducerea presiunii bolilor, buruienilor și dăunătorilor 	946 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții <p>ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)</p>
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără întoarcerea brazdei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrarea carbonului; ▪ Intensificarea activității biologice a solului; ▪ Creșterea fertilității solului 	166 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) ▪ Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) ▪ Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți <p>Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile</p>
3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și executarea lucrărilor la umiditatea optimă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrarea carbonului; ▪ Intensificarea activității biologice și fertilității solului 	5 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) <p>Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia 	47 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru îmbunătățiri funciare <p>Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.8 Înființarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; ▪ Creșterea cantității de materie organică acumulată în sol 	946 ha	3.250 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) <p>Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.9 Implementarea semănatului dublu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea volumului de apă 	24 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

	curgătoare pe suprafața terenului			<ul style="list-style-type: none"> Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)	
3.10	Extinderea sistemului de agricultură conservativă	<ul style="list-style-type: none"> Perturbarea minimă a solului 	118 ha	3.600 - 6.700 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Programul vânzări în rate 2KR în agricultura performantă irigată
3.11	Implementarea măsurilor privind managementul integrat al resurselor de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren agricol irigat (ha). Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate. 	118 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru implementare inițială + operare pe un an)	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.
3.12	Alegerea unei tehnologii optime de irigare	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea pierderilor de apă; Creșterea randamentul ui de utilizare a apei de irigat Suprafața de teren irigată (hectare) 	118 ha	pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha pentru irigare prin aspersiune (pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.13	Măsurile de atenuare a eroziunii hidrice	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafața 	118 ha	23.000 - 44.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Proiectului Agricultura Competitivă (MAC-P) Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.14	Măsurile de atenuare pentru îmbunătățirea conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; Creșterea biodiversității; îmbunătățirea microclimatului 	118 ha	2.050.000 – 4.100.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)

3.15 Construcția unor acumulări de compensare	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării 	71 ha	28.000 - 45.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.16 Crearea de noi zone umede	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea microclimatului; Biodiversitatea; Protecția împotriva inundațiilor 	71 ha	60.000 – 130.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor / canalelor	<ul style="list-style-type: none"> Reținerea particulelor de sol,; Evitarea eutrofizării, Producere de biomasa 	2 ha	55.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global pentru biodiversitate Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova
3.18 Reabilitarea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața totală irigată anual 	71 ha	pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

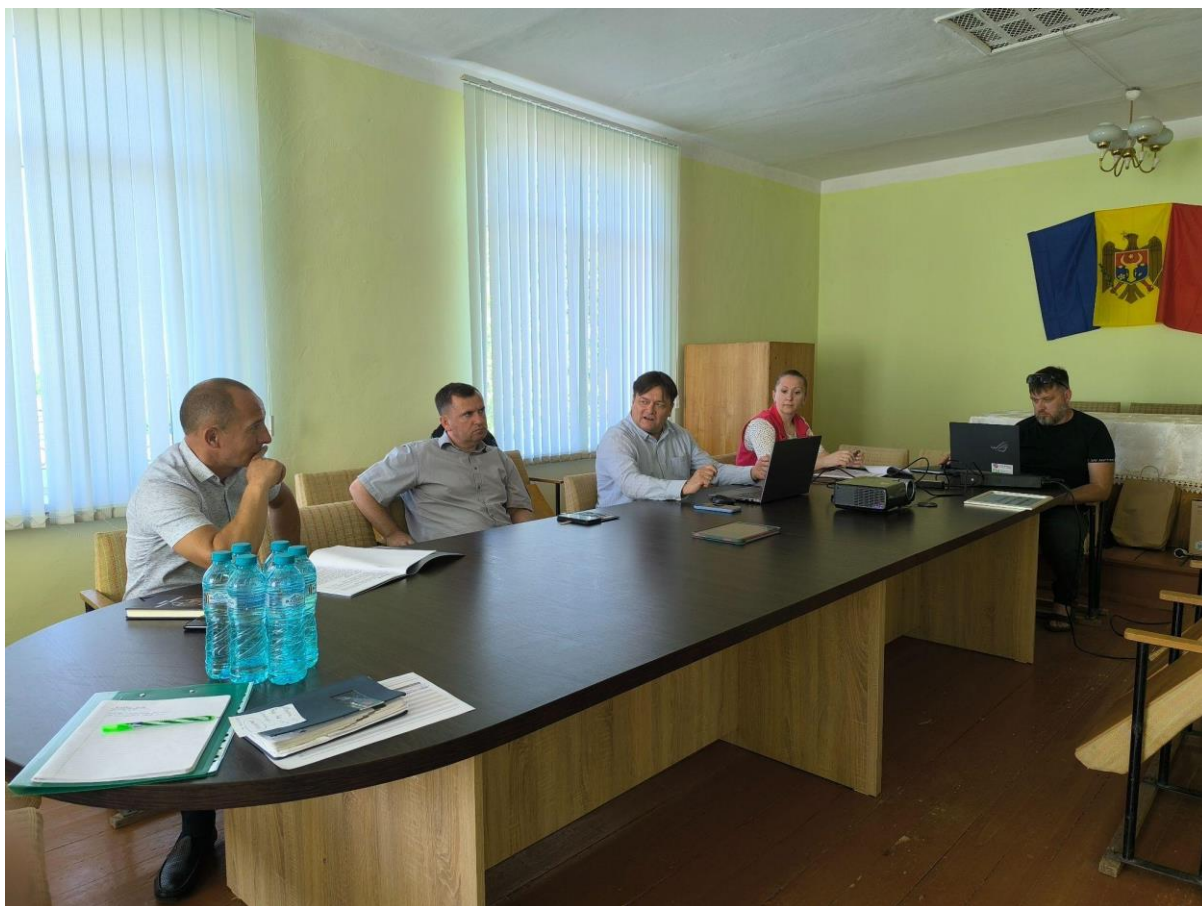
5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
  - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investiționale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă – 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii

privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.

- **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceeași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.

- **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
- **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
- **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
- **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
- **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
- **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acesteia pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;
- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenoriat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.
- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Sușținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;
- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrule verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supravegheze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspective suplimentare

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Berezlogi dispune de resurse agricole și naturale semnificative**, ce pot fi valorificate printr-o abordare strategică de dezvoltare rurală.
2. **Scenariile de dezvoltare** (agricultură intensivă, ecologică-turistică, sau mixtă) prezintă soluții adaptate la nevoile și obiectivele locale, combinabile în funcție de resurse și priorități.
3. **Modernizarea infrastructurii** (drumuri, apă-canal, gestionarea deșeurilor) și **practicile agricole durabile** (rotația culturilor, fertilizare organică) sunt elemente esențiale pentru creșterea economică și protecția mediului.
4. **Accesarea fondurilor externe** (europene, guvernamentale, private) și **parteneriatele public-private** pot asigura suportul financiar și tehnic necesar implementării proiectelor prioritare.
5. **Implicarea comunității și transparența administrativă** reprezintă factori-cheie în succesul aplicării măsurilor propuse, generând acceptare locală și eficiență în implementare.

Prin adoptarea unei strategii coerente și implicarea activă a tuturor părților interesate, comuna Berezlogi poate dezvolta un model de prosperitate rurală bazat pe echilibrul dintre progresul economic și protecția resurselor naturale locale.

BIBLIOGRAFIE

- Documente și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Orhei
- Reglementări naționale și europene privind dezvoltarea rurală și protecția mediului
- Statistici și analize ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în agricultură ecologică și turism rural

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Berezlogi (delimitare, utilizarea terenurilor, infrastructură)
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția demografică, structura gospodăriilor, producția agricolă
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante pentru dezvoltarea locală
4. **Proiecte și inițiative locale** – Modele de bune practici în agricultură durabilă, turism, protecția mediului
5. **Rezultate consultări** – Discuții, chestionare și interviuri cu locuitorii despre prioritățile de dezvoltare ale comunei

Anexa 1. Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul primăriei Berezlogi

Plan- Schiță
Raionul Orhei
Primăria Berezlogi
Suprafața - 27.79 ha
Scara 1: 10 000

Anexa 2. Monitorizarea stării PFP-urilor, soluții tehnice propuse

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Grad uscare	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața de intervenție, ha	Nr harta tehnologică
O05108	1,52	5	3	30	6NU3PA1DT	NU	U1	satisfăcătoare	Rărituri	1,52	11; 12
O05110	0,41	2	1	40	9NU1DT	NU	U1	nesatisfăcătoare	Elagaj	0,41	31; 32
									Completări	0,41	3; 4
O05109	1,17	4	2	45	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	1,17	31; 32
O05107	1,32	4	2	30	8NU1SL1PA	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	1,32	31; 32
									Rărituri	1,32	11; 12
O05103	1,42	8	5	20	5PA3ST2STR	PA	U1	satisfăcătoare	Rărituri	1,42	11; 12
									Îngrijire	1,28	13
O05104	1,97	12	9	20	6PA4SC	PA	U1	satisfăcătoare	Rărituri	1,97	11; 12
									Elagaj	1,97	31; 32
O05105	0,92	4	2	45	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	0,92	31; 32
O05111	1,55	4	2	30	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	1,55	31; 32
									Completări	1,55	3; 4
O05106	0,1	4	2	45	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	0,1	31; 32
									Completări	0,1	3; 4
O05113	1,31	2	7	40	8NU2VI	NU	U1	satisfăcătoare	Elagaj	1,31	31; 32
									Emondaj	1,31	29; 30
O05112	0,87	2	1	30	9NU1VIT	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,87	13
									Elagaj	0,87	31; 32
									Emondaj	0,87	29; 30
O05116	0,63	5	3	30	5NU3ULC1VIT1SL	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,63	13
									Rărituri	0,63	11; 12
O05115	0,62	5	3	15	10PRN	PRN	U2	satisfăcătoare	Curățiri	0,62	13
									Rărituri	0,62	11; 12

O05114	2,28	4	2	35	9NU1SL	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	2,28	13
									Rărituri	2,28	11; 12
									Elagaj	2,28	31; 32
O05101	0,15	2	1	50	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,15	13
									Completări	0,15	3; 4
									Elagaj	0,15	31; 32
O05098	0,8	4	2	45	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,8	13
									Elagaj	0,8	31; 32
O05099	1,2		1	50	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	1,2	13
O05100	0,89	2	1	30	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,89	13
									Completări	0,89	4
									Emondaj	0,89	29; 30
O05121	2,13	4	2	40	9NU1CI	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	2,13	13
									Rărituri	2,13	11; 12
									Elagaj	2,13	31; 32
O05120	2,16	12	7	20	8SC1NU1DT	SC	U1	satisfăcătoare	Curățiri	2,16	13
									Rărituri	2,16	11; 12
									Tăieri de igienă	2,16	13
O05118	0,6	2	1	30	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	0,6	13
									Elagaj	0,6	31; 32
									Emondaj	0,6	29; 30
O05117	3,77	4	2	40	10NU	NU	U1	satisfăcătoare	Curățiri	3,77	13
									Elagaj	3,77	31; 32
TOTAL	27,79									59,71	

Costuri estimative ale lucrărilor de reabilitare

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Compoziția	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața de intervenție, ha	Nr. hărții tehnologice	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculare prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
O05108	1,52	6NU3PA1DT	Rărituri	1,52	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	10138,00
O05110	0,41	9NU1DT	Elagaj	0,41	32 (420 buc/ha)	15250,86	6252,85
			Completări	0,41	3	34042,47	13957,41
O05109	1,17	10NU	Elagaj	1,17	32 (420 buc/ha)	15250,86	17843,51
O05107	1,32	8NU1SL1PA	Elagaj	1,32	32 (420 buc/ha)	15250,86	20131,14
			Rărituri	1,32	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	8804,06
O05103	1,42	5PA3ST2STR	Rărituri	1,42	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	9471,03
			Îngrijire	1,28	13	2073,32	2653,85
O05104	1,97	6PA4SC	Rărituri	1,97	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	13139,39
			Elagaj	1,97	32 (420 buc/ha)	15250,86	30044,19
O05105	0,92	10NU	Elagaj	0,92	32 (420 buc/ha)	15250,86	14030,79
O05111	1,55	10NU	Elagaj	1,55	32 (420 buc/ha)	15250,86	23638,83
			Completări	1,55	3	34042,47	52765,83
O05106	0,1	10NU	Completări	0,1	3	34042,47	3404,25
			Elagaj	0,1	32 (420 buc/ha)	15250,86	1525,09
O05113	1,31	8NU2VI	Elagaj	1,31	32 (420 buc/ha)	15250,86	19978,63
			Emondaj	1,31	30 (420 buc/ha)	9842,29	12893,40
O05112	0,87	9NU1VIT	Curățiri	0,87	13	2073,32	1803,79
			Elagaj	0,87	32 (420 buc/ha)	15250,86	13268,25
			Emondaj	0,87	30 (420 buc/ha)	9842,29	8562,79
O05116	0,63	5NU3ULC1VIT1SL	Curățiri	0,63	13	2073,32	1306,19
			Rărituri	0,63	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	4201,94

O05115	0,62	10PRN	Curățiri	0,62	13	2073,32	1285,46
			Rărituri	0,62	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	4135,24
O05114	2,28	9NU1SL	Curățiri	2,28	13	2073,32	4727,17
			Rărituri	2,28	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	15207,01
			Elagaj	2,28	32 (420 buc/ha)	15250,86	34771,96
O05101	0,15	10NU	Curățiri	0,15	13	2073,32	311,00
			Completări	0,15	3	34042,47	5106,37
			Elagaj	0,15	32 (420 buc/ha)	15250,86	2287,63
O05098	0,8	10NU	Curățiri	0,8	13	2073,32	1658,66
			Elagaj	0,8	32 (420 buc/ha)	15250,86	12200,69
O05099	1,2	10NU	Curățiri	1,2	13	2073,32	2487,98
O05100	0,89	10NU	Curățiri	0,89	13	2073,32	1845,25
			Completări	0,89	3	34042,47	30297,80
			Emondaj	0,89	30 (420 buc/ha)	9842,29	8759,64
O05121	2,13	9NU1CI	Curățiri	2,13	13	2073,32	4416,17
			Rărituri	2,13	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	14206,55
			Elagaj	2,13	32 (420 buc/ha)	15250,86	32484,33
O05120	2,16	8SC1NU1DT	Curățiri	2,16	13	2073,32	4478,37
			Rărituri	2,16	12 (Volumul mediu a fusului pînă la 0,13m ³)	6669,74	14406,64
			Tăieri de igienă	2,16	13	2073,32	4478,37
O05118	0,6	10NU	Curățiri	0,6	13	2073,32	1243,99
			Elagaj	0,6	32 (420 buc/ha)	15250,86	9150,52
			Emondaj	0,6	30 (420 buc/ha)	9842,29	5905,37
O05117	3,77	10NU	Curățiri	3,77	13	2073,32	7816,42
			Elagaj	3,77	32 (420 buc/ha)	15250,86	57495,74
TOTAL	27,79			59,71		573151,13	570979,54